

Eldslandet 2013

Eldslandet, som egentligen är en stor ö, ligger längst söderut i Sydamerika och delas mellan Chile och Argentina. Många kallar det för Världens ände och det ligger naturligtvis mycket sanning i det. Vi, Anita och Reinhold Skoglund hade bokat in oss på en veckas båtsafari med inriktning på fotografering. Resan utgick från Punta Arenas och vi uppehöll oss i Magellans sund och dess förgreningar in i Eldslandets fjordar.

Fjordarna är många och långa och längst inne i alla fjordar som vi besökte finns mäktiga glaciärer. Hela området vi rörde oss i är obebott och det känns som om naturen (än så länge) är helt opåverkad av människan. Djurlivet är rikt och vi såg och fotade mängder av sjölejon, pälsälar, magellanpingviner, svartbrynade albatrosser, olika arter av skarvar, måsar, gäss, strandkator och ett antal andra fåglar.

Kondoren visade sig också vid några tillfällen, men inte så nära att det blev bra fotoavstånd. Några elefantsälar som höll på att ömsa päls hittade vi också. Vi hade två halvdagar i ett område där knölvalar uppehöll sig. Dessa uppträdde endast i mindre flockar på maximalt 4-5 individer.

Båtresan genomfördes i januari 2013 och på den chilenska sidan av Eldslandet. Vi var ute i sex nätter samt dagen före och dagen efter. Det blev alltså sju dagar ombord. Båtens namn är M/N Forrest och är ägd av ett Chilenskt rederi, men hela resan arrangerades av ett svenskt reseföretag som heter Alve Henricson AB i Stenungsund. Det finns plats för max 20 passagerare. Båten har hytter för två eller fyra personer.

Vi passagerare serverades frukost, lunch och middag i väl tilltagna portioner och däremellan fika och ofta mellanmål. Alla drycker, till och med vin och drinkar ingick i grundpriset. Upplägget var att göra en foto-, båt- eller vandringstur varje för- och eftermiddag och däremellan gå ombord på M/N Forrest för lunch. Båten förflyttade sig oftast under luncherna så på eftermiddagarna kunde vi göra en gummibåtutture eller ett strandhugg på nya ställen. Oftast delades vi in i två gäng, ett för fotonördarna där jag själv alltid ingick och ett annat för dem som hellre gjorde annat än att bara fotografera.

Allt var alltså upplagt för en perfekt resa - och så blev det.

Kartan visar vår färdväg där även platserna för övernattnig är markerade.

Resan började tidigt på morgonen den 6 jan 2013. Bussen hämtade oss vid hotellet mitt i centrum av Punta Arenas kl. 06.00. Efter 5-6 mil söderut längs Magellans Sunds kust kom vi till stället där vår båt låg. Det var en fin grusstrand mot vilken båten stod upptryckt med fören och motorn igång. Efter en stund var vi alla ombord efter en kort färd på 15-20 meter med två gummibåtar. Båten startade direkt och började resan mot vårt mål som för dagen är Parque Marino Francisco Coloane. Hela dagens tur går i Magellans Sund. Efter ett par tre timmars körning passerade vi Cabo Froward som är det amerikanska fastlandets sydligaste punkt.

Cabo Froward. Efter att ha rundat sydspetsen svängde vi av mot nordväst och då blev det rejäl motvind och därmed också en ganska hög och besvärlig sjö. Kaptenen var bitvis tvungen att dra ner på farten för att minska rullningen och stampandet. Det var stundtals så svårt att han föredrog att gå över till den södra sidan av Magellans sund och vi fick på sätt lite lä och en lugnare gång. Gamla tiders berättelser om högriskprojektet att runda Kap Horn blev nu fullt begripliga. Att segla med fullriggare i dessa farvatten kan inte vara någon lek för nybörjare.

Magellans Sund där det är smalast. Här är vi i närheten av en ö som heter Isla Carlos III där vi skådade och fotade knölvalar.

Knölvalar

Sent på eftermiddagen kom vi till Parque Marino Francisco Coloane. Det är ett sorts reservat för valar och andra djur. Vi hade valsparning från båten under ett par timmar fram tills det var dags för middag. Vi såg många sjölejon, pälsälar, jättestormfågel (gigant petrel), kelp goose, ångbåtsänder, två kondorer, kalkongamar (turkey vulture), massor av labbar (skua), svartbrynade albatrosser, magellanpingviner, skarvar, mm. Det regnade mycket denna eftermiddag och kväll.

Vi ankrade upp för natten i en liten bukt på ön Isla Carlos III mitt emot mot fyren som står på ön Isla Rupert.

En knölval avslöjar sig när den andas ut så att ett dimmoln bildas. På klippan till vänster ser man ett gäng sälar, troligen är det pälsälar. Siluetten tyder på det, men det kan kanske vara sjölejon också.

Nästa dag steg vi upp vid sjutiden efter en natts mycket god sömn. Vi hade vaggats till ro i svaga och mjuka vågor. Vi kunde höra hur vågorna skvalpade mot båten. M/N Forrest färdades öster- och söderut medan vi åt vår frukost. Efter en timmas gång in i Canal Barbara gick vi i gummibåtarna för valskådning med valar på nära håll. Ett helt fantastiskt ställe. Här var det ganska lite vind och stundtals spegelblankt vatten.

Vi höll till i ett område där det ligger några öar, vilket i sin tur ger ganska trånga passager och därmed också mycket starka tidvattenströmmar. I detta smala sund är tidvattenströmmarna mycket starka på grund av att kanalen är ganska kort och leder direkt ut i sydligaste delen av Stilla Havet. Strömmarna har alltså en relativt kort väg in till och ut ur Magellans sund. Det regnade av och till, men vädret blev bättre och bättre så när vi efter c:a 3 timmar åkte tillbaka till fartyget hade det klarnat upp.

En av valarna som villigt visade upp sin stjärtfen. Mönstret på stjärtfenans undersida är unikt från val till val och används som ett "fingeravtryck" för att identifiera dem. På fartyget hade vi kataloger med stjärtfoton av de katalogiserade individer som finns i området. Vi kunde alltså jämföra våra egna foton med dem i katalogen. Våra guider rapporterade sedan om det var någon av de kända valarna som vi hade identifierat.

Valskådningen var fantastisk. Vi hade delats upp i två grupper. Den ena, i vilken jag själv ingick, var inriktad på fotografering och den andra mera på själva valskådningen. Det var minst ett tiotal valar som vi kunde beskåda, ibland riktigt nära.

Den stora valduschen

Jag måste ju förstås ha med bilderna från den stora valduschen som skådarbåten fick vara med om. Vi satt i vår gummibåt 30-40 m därifrån. Båten låg helt stilla när en val kom simmande endast någon meter framför den. Plötsligt vände sig valen på sidan och vispade till med ena bröstfenan så att en enorm kaskad av vatten sköljde över hela båten med valskådarna.

De fick sig alla en rejäl dusch och som tur var regnade det lite så de var redan klädda för blött väder, men de hade nog inte tänkt att de skulle få en så här våldsam översköljning av en lekfull knölval. Tänk att ha en knölval farande alldeles intill gummibåten. Båten är väl cirka fyra meter lång och kanske två meter bred och väger inte så mycket, kanske 1,5-2 ton fullastad med folk.

En stor knölval kan bli upp till 19 meter lång och väga 40 ton och har naturligtvis enorma krafter! En genomsnittlig knölval är dock lite mindre, 12-14 m långa och väger cirka 30 ton. Jag gissar att de valar vi såg var i den storleksklassen. Det är inte lite det heller. Bröstfenorna är upp till sex meter långa och det finns förstås massor av kraft i dessa när de vispar till. Valarna var dock mycket fredliga och lekte bara lite med oss. Kanske uppfattade de gummibåtarna som en kompis att ha kul med. Jag tror faktiskt det. Titta på bilden nedan. Jag tycker att färgen på båten och valen är näst intill exakt densamma.

Efter att valen duschat hela båten simmade den under och knuffade på underifrån, men inte nog med detta: Den kom tillbaka som om den ville säga: *Hej kompis! Där fick du känna på mina krafter!* Valar är ju flockdjur och därigenom av naturen sociala och nyfikna varelser. Kanske var de där och ägnade sig åt folkskådning?

Det var en fantastisk upplevelse att ligga helt stilla eller sakta åka omkring i gummibåtarna och se valarna simma upp och ner i vattnet. Vi kom ju verkligen riktigt nära. På bilden finns två valar. På den ena kan vi tydligt se knölnarna som sitter på huvudet och som gett valen dess namn. På den andra (närmare) ser vi lite av den vita bröstfenan.

På bilden ser vi M/N Forrest, vår tillförlitliga och hemtrevliga båt på vilken vi tillbringade en vecka. I förgrunden en knölvål.

Mitt i Canal Barbara ligger den här ön där det fanns gott om sjölejon. De ligger på klipporna vid vattenbrynet. På stenen längst till höger ligger en pälsäl med huvudet stickande rakt upp.

På bilden kan vi se ett typiskt gäng sjölejon, två, tre hanar med en mängd honor, som hanarna vaktar noga. Om en annan hane försöker närma sig blir det bråk tills någon ger sig. Notera de tre stora, svarta fåglarna längre upp bland träden. Det är kalkongamar. Är mycket vanliga över hela Patagonien.

Ett typiskt harem. Den stora, nästan svarta hanen i mitten och lite till höger bestämmer troligen i denna grupp, men hanen närmast till vänster, som i mitt tycke ser lite yngre ut, skulle nog vilja vara med på ett hörn. Skulle han däremot närma sig mer skulle den stora i mitten direkt anfälla för att försvara sitt harem.

Här har två hanar råkat i luven på varandra. Det är nog inte så allvarligt. De testar bara sina krafter.

Denna sälhona dök upp alldeles intill vår gummiått. Jag tror jag kan påstå att sjölejonen är mycket nyfikna.

Eller hur?

Pälssälen från en av bilderna ovan.

Titta noga. En mycket intressant detalj såg jag först när vi kom hem och jag fick upp bilderna på en stor bildskärm. Fötterna på sälens bakben har ju ombildats till "paddlar" som den simmar med. Det är ju inte så konstigt. Sälens lever till stor del sitt liv i vattnet. Det jag inte sett tidigare och som jag reagerade på var att den fått behålla naglarna på tre av sina "fingrar". Inte nog med det. Naglarna liknar ju en människas naglar! Det är riktigt intressant.

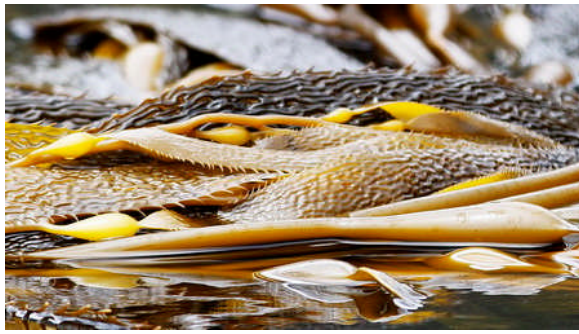
Efter valskådningen i Canal Barbara styrde M/N Forrest norrut tillbaka in i Magellans Sund och vidare ost-syd-ost och in i den långa viken Seno Almirantazgo och nästa äventyr som skulle börja dagen efter. På vägen gick vi genom Canal Gabriel, sundet som är en av de smalaste passagera vi passerade under hela resan. Den färden tog resten av den dagen. Vi ankrade upp någon gång sent på kvällen.

Fotovandring på stranden

Följande morgon fick vi möjlighet att gå iland och fota fåglar på en låg och platt ö och därefter göra en vandring genom en fantastisk "eldslandsk" urskog. Jag deltog inte själv i denna vandring utan valde att under ett par timmar helt ensam gå längs en enslig och lång strand. Jag tänkte att jag går själv och skrotar längs stranden så får jag se vad som händer. Det blev två upplevelserika timmar även om det inte hände särskilt mycket. Egentligen ingenting. Jag bara var. Några bilder blev det i alla fall.

Det regnade mest hela tiden jag gick på stranden. Förutom att fota några fåglar kunde jag också rikta kameran mot naturen runt omkring mig. Det som slog mig gång på gång var den oerhörda färgrikedomen i allt jag såg, trots regnet - eller var det tack vare regnet? Färgnyansen ökar ju på vissa objekt när de blir blöta. De röda bären som ser ut som äpplen är ätbara. De är små som lingon och smakar ungefär som rädisor.

Denna bild tog jag och tänkte att den skall vara liggande, men när jag kom hem och såg den på skärmen upptäckte jag att det ju blir ett fantastiskt utropstecken om man roterar den 90 grader medurs. Tyvärr passar den då inte så bra in i ett A4 dokument, så den får allt ligga så här, men vrid på huvudet och titta! Det mest intressanta är i alla fall att färgprakten.

Några av de fåglar som fastnade i kameran denna morgon.

Kelp gull (tångtrut) med unge. Troligen en nära släkting till vår havstrut.

Dolphin gull (delfinmåsar).

Svart strandskata. En släkting till vår egen strandskata.

Albatrosser

Under lunchen förflyttade vi oss österut och längst in i den långa viken Seno Almirantazgo. Där finns en koloni med svartbrynade albatrosser. Här tillbringade vi resten av dagen. Kolonin ligger på en ö längst inne i botten av den långa viken. Det är ingen stor koloni. Troligen finns endast några hundra individer här. Fågeln är 85-90 centimeter lång och har ett vingspann på cirka 2,5 meter. Det är alltså en ganska stor fågel som dock bara väger 3,5 kg. Den kan bli över 40 år gammal.

Här är det enda stället där vi kunde se tecken på människans framfart under hela resan. Chilenarna håller nämligen på med ett vägbygge som skall sammanbinda norra delen av Eldslandet med den södra. Det är en väg längs gränsen mot Argentina ända söderut mot Beaglekanalen. Syftet är att få en bättre förbindelse till Puerto Williams, som ligger på ön Isla Navarino söder om Beaglekanalen. I kikare kunde vi se schaktmaskiner, lastbilar och annat. Detta innebär att området snart kommer att bli ganska lättillgängligt för bilister med husvagnar och transportabla båtar, vilket i sin tur kan komma att störa albatrosskolonin.

Vi hade delat upp oss i två grupper. Den ena gruppen, vår grupp, fotade albatrosserna och den andra gruppen vandrade omkring på ön. Efter en timma eller så förflyttade sig den andra gruppen med gummibåten till Eldslandets fastland för att leta efter sjöelefanter. De såg ett trettiotal på en strand, varav ett antal höll på med att ömsa päls.

Brutus Östling, hans fru Agneta och jag själv stannade på ön och fotade albatrosser intensivt i flera timmar. Kolonin ligger i en brant sluttning som stupar rakt ner i havet där stora vågor slår mot klipporna. Längre ner i sluttningen är det otäckt brant och skulle någon falla ner där skulle det inte gå så bra. Här finns inte mycket hjälp att få om något händer. De enda som skulle kunna göra något är de övriga som är med i gruppen. Det är 40-50 meter ner till vattenytan och vi kunde inte från vår position se stranden. Man måste alltså vara ytterst försiktig.

Jag skall tillägga att där vi höll till var det helt säkert att vara, men om man ger sig ut på någon vidlyftighet för att få bättre bilder från nya vinklar, kan ju olyckan vara framme. Eftersom vi befann oss i utkanten av kolonin var det endast några få bon som låg så till så att de gick att fota. Som närmast var vi 10-15 meter från fåglarnas bon. På detta avstånd bryr sig fåglarna överhuvudtaget inte om oss, så vi kunde i lugn och ro fota så mycket vi ville.

Svartbrynad albatross med unge.

Lägg märke till att albatrossen är ringmärkt. Vi såg ett flertal ringmärkta fåglar. Förhoppningsvis innebär detta att det finns någon organisation som arbetar för att skydda albatrosserna. De är nämligen starkt hotade på grund av fiskeindustrin. För att kunna ringmärka fåglarna på detta ställe måste man gissningsvis ha alpin klätterutrustning.

Ytterligare ett bo med en unge. Den kanske är hungrig eftersom den försöker sig på gräset eller så är det väl på det viset att den måste ha något att pyssla med medan den väntar på mer mat.

Det är så att efter några hundra bilder på albatrosser som pysslar om och matar sina ungar kunde vi under ett par timmar ägna oss åt att fota segelflygande fåglar. Det blåste en ganska hård västlig pålandsvind som i sin tur pressades uppåt längs sluttningen. Detta gjorde livet perfekt för albatrosserna, som tack vare detta kunde ägna mycket tid åt att segelflyga fram och tillbaka och upp och ner i den ständiga uppvinden.

Några gånger kom de flygande alldeles ovanför våra huvuden och det svischade till så att vi kunde känna luftstöten. Ibland verkade de lite nyfikna på oss och kom sakta glidande lågt över marken, så sakta att de nästan stod stilla bara några meter framför oss - utan att alls bry sig om oss. Just att de överhuvudtaget inte bryr sig om oss gör att vi känner att vi inte stör och därför kan vi lugnt sitta kvar tills vi fått nog.

Fantastiskt att sitta här i sluttningen och se dessa stora vackra fåglar gång på gång glida förbi eller alldeles över våra huvuden.

Glaciärer

Vi övernattade på västra sidan ett stycke in i inloppet av fjorden Bahia Parry. Nästa morgon åkte vi med gummibåtarna en ganska lång sträcka in mot den högra (västra) fjordarmens botten. Det var mycket småis i vägen och vi fick leta väg mellan isflaken.

Vi gick "iland" på ett 30-40 meter långt isflak. Normalt skall man inte ens vistas i närheten av ett flytande isberg på grund av att de kan och faktiskt gör det ibland, välta alltså. Detta var ett lågt och flackt isflak och inget isberg, så det kan knappast välta. Det stod troligen på grund för det rörde sig inte trots att det var en ganska stark tidvattensström utåt mot fjordmynningen.

Vi gick iland på en landtunga med berg med glaciärer på båda sidor. Stannade ungefär en timme. Det var fint väder hela förmiddagen. Det var sagolikt att se och uppleva färgprakten som fanns överallt, i vattnet, på berget, i isen, på marken, ja praktiskt taget överallt. Man kan ju inte tro att det är så färgrikt på ett ställe alldeles intill glaciärer. Man tror kanske att det är "dött" i närheten av och runt om glaciärerna. Så är det nog längre upp i bergen på högre höjd där det är "evig" snö, men så är det definitivt inte här nere vid havets nivå i där avsmältningen sker.

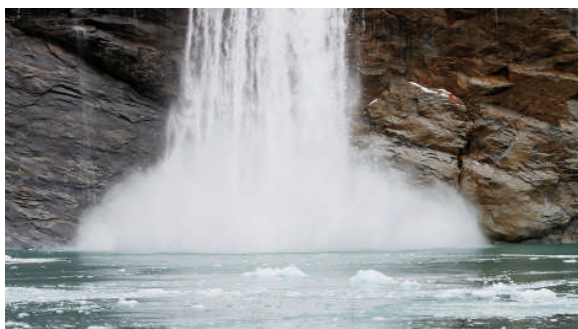
Efter god lunch på M/N Forrest for vi med gummibåtarna till glaciären i botten av den östra fjordarmen.

En fantastisk glaciär uppenbarade sig. Vi visste att vi skulle gå i land vid den här glaciären och jag tänkte på vägen dit att det kan väl inte gå. Det ser ju ut som klippan ligger alldeles intill isväggen. Det såg faktiskt lite farligt ut så här på avstånd.

Långa avstånd gör att man inte kan se skillnader i distans. Klippan vi gick iland på ligger faktiskt ett par hundra meter från glaciärens vägg.

Hela tiden vi var på plats "talade" glaciären till oss genom att ständigt kalva, braka och skjuta. Det lät som åskblixtar eller pistolskott när stora isstycken på flera ton släppte. När de föll i vattnet lät det som fruktansvärda åskmuller. Tyvärr hade vi inte, från vår position, full sikt ända in i glaciärens innersta där aktiviteten var störst. Det smällde som pistolskott där inifrån och som den värsta åska som man kan uppleva i Sverige; betydligt värre än det vi upplevde vid den avsevärt större glaciären Perito Moreno i Argentina.

Snart kom regnet. På tillbakavägen gjorde vi en landstigning på en liten och kort grusstrand mellan två våldsamma smältvattenälvar.

En av guiderna intill den ena av de våldsamma smältvattenälvarna.

Därefter återstod 5-6 kilometers körning tillbaka till M/N Forrest som hela tiden hade legat längre ut i fjorden. Forrest hade inte lov att fortsätta in i fjordarmarna på grund av att de inte är kartlagda ännu. Anledningen är att isen, för endast några år sedan, nådde flera kilometer längre ut i fjordarmen och sen har mätningarna inte blivit uppdaterade.

På kvällen och natten förflyttade vi oss mot Seno Almirantazgovikens utlopp och ankrade upp vid Isla Tucker öarnas östra sida.

Det var nu dags att börja dra sig västerut igen genom Canal Gabriel och sedan vidare söderut in i Canal Magdalena och den långa Fjordo Keats och vidare ända längst in till botten av Seno D' Agostini. På morgonen var det fint väder och vi åkte gummibåtarna in till fjords ände där glaciären Serrano ligger. Vårt fartyg Forrest låg kvar några kilometer längre ut så vi åkte den sista halvmilen i gummibåtarna.

Vi passerade flera vackra glaciärer på vägen in mot fjordbotten.

Längst in i fjorden ligger glaciären Serrano. Vi landsteg på den lilla landtungan längst ner i vänstra hörnet av bilden.

Längst ut i horisonten ligger Forrest och väntar. Båten får inte gå in hit då fjorden ännu inte är kartlagd.

Här är klippan vi landsteg på. Återigen "ljuger" bilden lite. Vi är inte så nära som man kan tro när man tittar på bilden. Samtidigt har glaciären just här inte den egenskapen att den "kalvar", det vill säga att jätteblock faller handlöst ner. Här är glaciärytan flack och smälter undan och det är inte farligt att gå iland här. Längre bort till vänster kunde vi gå fram till isen och röra oss relativt fritt. Man måste dock tänka på att eftersom de stora isblocken hela tiden smälter kan de helt plötsligt välta, så det gällde ändå att vara försiktig.

Det är ingen tvekan om att Anita trivdes i glaciärens is.

Detta är ju mycket intressant och kanske dessutom märkligt. Man säger ju att alla (eller nästan alla) glaciärer drar sig tillbaka på grund av avsmältning och det är ju sant. Men här tror jag att vi har ett undantag. Vi kan ju se att just här har i alla fall glaciären inte backat på ganska lång tid. Hur lång vet jag inte, men i alla fall har den inte varit längre fram på åtskilda år. Det tar väl några år för ett träd att växa sig så här högt. Trädet är 1,5- 2 meter högt. Det var vid denna glaciär som en av passagerarna hade tagit med en stor isbit och som vi sedan fick "äka" whisky on the rocks på.

Soligt och fantastiskt väder från morgonen, men ju längre tiden gick på förmiddagen, desto mer mulnade det och snart var regnet över oss. Som flera gånger på förmiddagsutflykterna åkte vi tillbaka till M/N Forrest och den väntande lunchen i regn och blåst.

När vi efter lunch skulle åka in i den andra fjordarmen till Glaciär Agostini visade det sig att det var alldeles för mycket is där för att vi skulle kunna ta oss fram med gummibåtarna. Vi vände tillbaka och gick ombord på Forrest.

En timme senare blev vi i stället ilandsatta vid utloppet från Glaciär Águila, en stor glaciär som kalvade på berget alldeles ovanför en liten sjö som skiljdes av från havet av en smal öppning. Ett extremt fint ställe. Vi gick iland på den gulbruna stranden och tack vare att det var lågvatten kunde vi enkelt vandra på gruset längs vattenlinjen med helt orörd och ganska tät skog intill. I lätt regn och helt vindstilla gick vi cirka en kilometer fram till en liten rund sjö i vilken glaciären kalvade.

Tyvärr hade regnet, kylan och fukten under förmiddagen gjort att mina båda kameror slutat fungera (nästan samtidigt!), vilket i sin tur gjorde att jag inte har en enda bild från den här glaciären. Bilden här ovanför tog jag under förmiddagen på vägen ut. Orsaken till kamerahaverierna var uppenbara. För mycket

regn och fukt under hela veckan. Jag hade varit extremt slarvig och inte skyddat kamerorna tillräckligt mot regnet. Man måste nog ha något sorts regnskydd för kameran - eller helt enkelt en kamera som tål mer fukt och regn. Det blev en mycket dyr erfarenhet.

Efter vandringen till glaciären ankrade vi upp i en skyddad vik och dagen därpå, den sjunde och sista började återfärden tillbaka till Punta Arenas. Det var grov sjögång i Fjordo Keats och vädret var miserabelt, hård motvind, dimma och låga moln. Efter en sagolik vecka kändes det helt OK att vara på väg tillbaka till Punta Arenas.

Sammanfattning

En sak är klar - resan var mycket givande. Framförallt genomfördes den i ett område som är helt unikt för oss från Norden och naturen är totalt orörd. Nästan överallt var det ganska lugnt vatten. Inne i de trånga fjordarna kunde vattnet ligga spegelblankt. Endast i de stora och öppna Estrecho de Magallanes, Seno Almirantazgo och Fiordo Keats guppade det ibland rejält i de relativt stora vågorna. Här får den ständiga hårda och kalla västvinden från Stilla Havet och Södra Ishavet fritt spelrum i de väst-öst liggande och långsträckta farvattnen.

Det regnade mycket, men det störde faktiskt inte oss människor särskilt mycket. Vi var ju ute på vattnet eller på land relativt kort tid varje gång, 3-4 timmar och under luncherna kunde vi torka våra kläder och vår utrustning. Sedan for vi ut igen 3-4 timmar på eftermiddagen. Dessutom var vi ju pålästa och beredda på att vädret skulle vara fuktigt och blött. Skall man till Eldlandet är det ett krav att ha bra regnkläder och det hade vi alla. Dessutom fick vi låna stövlar på M/N Forrest, så det slapp vi att ha med oss i packningen. Det fanns också bra oljeställ (orange) att låna på båten för den som önskade. Temperaturen varierade mellan 8-15 grader Celsius dagtid och det var kanske lite varmare än vi hade räknat med så vi frös aldrig.

Det var väl faktiskt så att endast kamerorna mädde dåligt av fukten och regnet, inte vi människor.

Det som kanske överraskade mest var nog att vädret så snabbt och fullständigt kunde slå om från ganska vackert och soligt till riktigt busväder med regn och hård blåst. Det gick på nolltid. Med nolltid menar jag verkligen nolltid. Det var i alla fall de snabbaste väderomslagen som jag har upplevt. Detta kunde ske flera gånger vissa dagar.

Vi såg många glaciärer. Jag räknade inte, men sannolikt var det mellan 10-15 glaciärer som vi kom nära. Vi gjorde många landstigningar där vi kunde vandra omkring och se och uppleva den orörda naturen. Det är förstås mycket tack vare regnet som naturen är så fascinerande, frodig och färgrik. Djurlivet är mycket rikt. Många djur är orädda för människor, antagligen för att de aldrig eller i alla fall sällan har konfronterats med människor. Det var länge sedan de fick jagas och numera är de fredade. Tack för det!

Maten och servicen ombord samt färdledningen var absolut i topp. Det var alltid bordsservering och vi serverades olika sorters mat varje dag. Det varierade mellan kött, lamm, fläskfilé och olika sorters fisk. Oftast fick vi både för- och efterrätt. All mat var av chilenskt ursprung. Vinet som ingick i både lunch och middag var självklart också chilenskt. Frukosten innehöll allt man kan önska sig.

Det fanns ingen TV, inget Internet och ingen täckning för mobiltelefonerna. Vi passagerare var alltså helt avskurna från omvärlden, men självklart hade kapten full kontakt med yttervärlden via radio och satellittelefon. Däremot fanns det intern TV på vilka vi alltid via båtens GPS kunde se sjökortet där vi gled fram i sund och fjordar. Under hela resan saknade jag absolut ingenting. Vi var ju i helt väglöst land och utan båt skulle vi inte komman någonstans. På kvällarna var det alltid rundsnack om olika saker och det var oftast någon som hade något intressant att berätta. Vi som fotade mycket lade in bilderna i datorerna och då fanns det förstås en hel del efterarbete att göra där. Brutus Östling hade bildvisning och fotoworkshops. Även vi övriga passagerare kunde visa upp våra bildalster på kvällarna inför de andra. Inför sista kvällen hade färdledningen ordnat med ett bildspel. Alla passagerarna fick lämna in c:a 15 bilder som Brutus sammanställde till ett fantastiskt bildspel. Jag kan lugnt påstå att vi inte hade en enda tråkig minut på båten

Hela resan skedde i ett mycket lugnt tempo och detaljplaneringen skedde dag för dag och gjordes alltid i samförstånd med oss passagerare. Tyckte vi att vi ville vara kvar någon timma extra eller gå iland för vandring på något ställe som såg intressant ut så gjorde vi det. Allt skedde självklart efter överenskommelse med båtens kapten. Kapten är alltid ytterst ansvarig för allt och alla ombord.

All trafik med gummibåtarna skedde på ett mycket säkert sätt. Det var absolut aldrig någon tendens till "buskörning" eller liknande. När vi stötte på is och skulle genom issörja körde föraren mycket sakta och försiktigt. Vi använde alltid båda båtarna när vi var ute på hav eller fjord och båtarna höll tätt ihop hela tiden. Det är viktigt. Om något skulle hända finns ju alltid den andra båten i närheten. Det var kontinuerlig radiokontakt mellan gummibåtarna och kaptenen på M/N Forrest, som oftast låg några kilometer från vår position. Jag kan inte minnas att vi någon enda gång hade ett motorstopp med gummibåtarna. Båten M/N Forrest är en mycket fin och välbyggd båt som renoverats på ett mycket bra sätt. Lite trånga hytter var det ju, men i övrigt perfekt.

Detta var vår tredje båtresa i området och varför jag noterar ovan beskrivna säkerhetsdetaljer beror på att just motorstopp skedde då och då när vi var ute på en kryssning ett år tidigare. Den gången var vi verkligen inte alltid på lugnt vatten. Då befann vi oss vid Sydgeorgiens och Antarktiskustens kuster på världens vildaste och kallaste hav. Då var det ofta jättedyningar, pålandsvind, starka strömmar, dimma och gummibåtarna höll inte alltid ihop i två och två. Ofta gick båtarna ensamma en och en. Vem som helst förstår ju att ett motorstopp i sådana lägen innebär stora risker och kan vara förödande. Det gick lyckligtvis bra den gången trots några motorstopp.

Här har du sett några bilder från vår resa i Eldslandets långa fjordar och trånga sund. Det är endast några exempel. Vill du se mer? Gå då till bildgalleriet och sedan till Chile och Eldslandet på min hemsida, www.hydron.se. Där kan du se mina bästa bilder från resan till Eldslandet - världens ände. Det är fågelbilder och andra naturbilder, många med fantastiska färger. Om du har lust att läsa en av de andra passagerarnas berättelse om resan och den stora valduschen skall du klicka på följande länk, så kommer du dit: <http://www.searcher.se/Resor/reseKommentC.html>

Reinhold Skoglund